

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii, Et
Ivdicis Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ
Hispaniæ, ac insignis Ecclesiæ Vimaransenis Thesaurarij
Maioris, Collectanea Doctorvm, Qui ...**

Barbosa, Agostinho

Venetiis, 1643

18. Sacri Canones exactè obseruandi sunt, nec nisi vrgenti causa
dispensandum est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14108

Catholici verbis, & factis semper ostenderunt quantum Episcopis tribuendum esset, in omnibus se illis inferiores profitentes. Et primum Constantinus ille magnus ingressus locum in quo Episcopi conuenerant ad Concilium Nixenum celebrandum in medio cōuentus erectus constituit, ac cum parua quaedam sella ex auro fabricata illi esset loco posita, non prius confedit, quam Epi-

scopi ad id annuissent, vt est apud Euseb. *lib. 1. de vita eiusdem Constantini c. 10.* Nec solum Episcopos vt Patres, immò verò vt Dei Prophetas omnino honorifice venerabatur, vt idem Euseb. *in eadem historia, memoriae prodidit lib. 3. cap. 22.* Item Valentinus Imp. virtutibus, & rebus gestis vbique clarus ipsos Episcopos in summa veneratione habuisse legitur *lib. 7. tripartita historie cap. 8.*

Sacri Canones exactè obseruandi sunt, nec nisi vrgenti causa dispensandum est.

C A P V T XVIII.

- 1 Dispensatio est legis relaxatio.
- 2 Causa rationalis debet ad dispensandum concurrere cum legitima auctoritate.
- 3 Causa legitima, & illius cognitio requiritur in di-

spensatione, quæ ab inferiore dimanat.

- 4 Dispensatio quæcumque inferioris in lege superioris absque causa legitima facta est irrita.

Sicuti publicè expedit, legis vinculum quandoque relaxare, vt plenius euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi vtilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploque potius, quam certo personarum, rerumque defectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quam vnicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. ^a Quapropter sciant vniuersi, sacratissimos canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistinctè obseruandos, ^a Quod si vrgens iustaque ratio, & maior quandoque vtilitas postulauerint, cum aliquibus dispensandum esse: ^b id est causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, à quibuscumque ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio surreptitiâ censetur.

^a Cap. Si Romanorū, 19. dist. c. si quis omnem 1. q. 7. c. 1. de constitutionibus.
^b Cap. 1. de voto.

1. **C**ollige ex text. dispensationem esse legis relaxationem cum causæ cognitione ab eo, qui potestatem habet dispensandi, vt probatur ex illis verbis ibi, *legem soluere, &c.* & ibi, *id causa cognita, &c.* ita glossen in cap. requiritis §. nisi rigor. 1. quæst. 7. Nauarr. in cap. quem panitet n. 7. de poenitent. dist. 1. & in man. prel. 9. num. 13. Couar. de sponsalib. p. 2. c. 6. §. 9. num. 1. Rebuff. in praxi benef. tit. de dispensat. num. 1. Alphons. Alvarez Guerrero in speculo iuris Pontific. 17. de dispensat. Episcopis, in princ. Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 31. num. 1. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 2. quæst. 46. art. 1. Monet. de distrib. quoad p. 2. q. 14. nu. 2. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 26. in 1. edit. alias resol. 227. num. 2. in 2. edit. Sanchez de matrim. lib. 8. disputatione 1. num. 2. Sayr. in clauis Regia lib. 6. cap. 11. à princip. Card. Tusch. lit. D. conclus. 457. Soar. de legib. lib. 6. cap. 10. num. 7. Cardos. in praxi iudicum, verb. dispensatio, num. 1. Fr. Ludou. Miranda in man. Prelator. tom. 2. quæst. 30. art. 1. Portel. in dubijs regular. verb. dispensare. Hieronym. Roderic. in compend. Regular. resol. 51. num. 1. Vgolin. de officio Episcopi cap. 7. num. 1. Ego ipse in simili tract. part. 2. allegat. 33. num. 3.
2. **a** Quod si vrgens, iustaque ratio, &c.] Ergo ad dispensandum debet cum legitima auctoritate concurrere rationalis causa iuxta viri boni arbitrium, vt per Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 13. cap. 19. num. 194. cum seqq. Fr. Ioan. à Cruce de statu Religion. lib. 2. cap. 1. dub. 1.
3. **b** Causa cognita.] Legitimam causam, & illius cognitionem requiri in dispensatione quæ ab inferiore dimanat, tenent Gutier. Canon. lib. 1. cap. 19. num. 5. Menoch. conf. 16. num. 15. Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 8. num. 3. & lib. 8. disput.

17. num. 10. Fernandez in examine Theologia moralis part. 1. cap. 6. §. 10. num. 1. Ego ipse d. allegat. 33. num. 4. quia per illam vulneratur ius publicum, vt ex Puteo tradit Aloys. Ricc. in praxi auren. resol. 410. num. 3. nam si fiat sine causa, dicitur potius dissipatio, quam dispensatio, sicut ex S. Bernardo colligunt Curt. sen. conf. 19. inc. ip. Aggredior, nu. 6. & Socin. iun. conf. 120. num. 28. vol. 2. & cessante causa cessat dispensatio, gloss. verb. cessante, in cap. post translationem, de renunciat. & alij citati ab Aloys. Ricc. d. resol. 410. num. 8.

Vnde dispensatio quæcumque inferioris in lege superioris absque causa legitima facta est irrita, vt resoluunt Couar. de sponsal. part. 2. cap. 6. §. 9. num. 1. Gutier. d. c. 9. num. 5. Nauarr. d. pral. 9. num. 15. Sanchez d. lib. 8. disput. 17. num. 4. Ludouic. Miranda d. quæst. 30. art. 4. concl. 4. Ego ipse d. allegat. 34. num. 1. Non sic dicendum de dispensatione Episcopi, vel alterius inferioris in proprijs constitutionibus facta, vt per Botte. in tract. de Synodo Episcopi part. 2. art. 4. num. 8. Gambar. de auctor. Legati, lib. 10. num. 442. & seqq. Nauarr. in man. cap. 25. num. 74. in fine, Sayr. de censur. lib. 6. cap. 11. num. 11. quos refert & sequitur Sanchez d. lib. 8. disput. 17. num. 27. Soar. de legib. lib. 6. cap. 15. num. 8. Salas eod. tract. disput. 20. sect. 4. num. 43. Basil. Pontius in tract. de matrim. lib. 8. cap. 5. num. 3. metipsum d. allegat. 34. num. 2. cum seqq. vbi multipliciter declaro, & à num. 8. quæro an dispensatio Archiepiscopi in decretis Synodi Prouincialis facta sine causa legitima valeat, de quo etiam Aloys. Ricc. in decis. Curia Archiepiscopi Neapolit. part. 4. decis. 122.

Duellorum vsus tollendus est, & pugnantes ac permittentes puniendi sunt, vt ibi.

C A P V T XIX.

- 1 Doctores de duello agentes.
- 2 Pius V. statuit circa duella.
- 3 Gregorius XIII. circa idem.
- 4 Clemens VIII. circa idem.

- 5 Ludouicus XIII. Francorum Rex circa idem.
- 6 Duellum commissum in loco priuato, & non tuto, siue patris, &c. an dicatur comprehensum sub hoc decreto.

7 Consti-